യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 3
(ഉത്-പ+ത്തി+പ്രകരണമ്)/സർഗം 122

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

(Vakyams)

പ്രഥമം(ഞ്) ജാത-മാ+ത്രേണ പുംസാ കിംചി+ദ്വികസിത
ബു+ദ്ധിനൈവ സത്-സംഗമ-പരേണ ഭവിത+വ്യമ് .. 1

അന-വരത+പ്രവാഹ-പതിതോ∫യ-മവി+ദ്യാ-നദീ-നിവഹഃ(ശ്)
ശാ+സ്ത്ര-സ+ജ്ജന-സംപർകാ/ദൃതേ ന തരിതും ശ+ക്യതേ .. 2

തേന വിവേ-കതഃ(ഫ്) പുരുഷ+സ്യ ഹേയോ-പാദേയ-വിചാര
ഉപ-ജായതേ .. 3

തദാസൗ ശുഭേ+ച്ഛാ/ഭിധാം(വ്) വിവേക-ഭുവമാ-പതിതോ
ഭവതി .. 4

തതോ വിവേക-വശതോ വിചാ-രണാ-യാമ് .. 5

സമ്യഗ്/ജ്ഞാനേനാ-സമ്യ+ഗ്വാസനാം(ൻ) ത്യജതഃ(സ്)
സംസ്/മാരഭാ-വനാതോ/ മനസ്-തനുതാ-മേതി .. 6

തേന തനു-മാനസാം(ൻ) നാമ വിവേക-ഭൂമി-മവ-തീർണോ
ഭവതി .. 7

യദൈവ യോഗിനഃ(സ്) സമ്യഗ്/ജ്ഞാനോ-ദയസ്/തദൈവ സ+ത്ത്വാ-
പ+ത്തിഃ .. 8

ത+ദ്വശാ+ദ്വാസനാ തനുതാം(ങ്) ഗതാ യദാ തദൈ-വാസാ-വസം-
സക്ത ഇ+ത്യു+ച്യതേ കർമ-ഫലേന ന ബ+ധ്യത ഇതി .. 9

അഥ താനവ-വശാ-ദസ+ത്യേ/ ഭാവനാ-താനവ-മ+ഭ്യ+സ്യതി .. 10

യാവ+ന്ന കുർവ+ന്നപി+ വ്യവഹരൻ-ന+പ്യ-സ+ത്യേഷു
സംസാ-രവസ്/തുഷു+സ്ഥി/തോ∫പി+ സ്വാ+ത്മ+ന്യേവ+
ക്ഷീണ-മനസ്ത്വാ-ദഭ്യാ-സവശാദ്/ബാ+ഹ്യം വ+സ്തു കുർവ+ന്നപി ന
പ+ശ്യതി നാലമ്/ബനേന
സേവതേ നാഭി+ധ്യായതി തനു-വാസന+ത്വാച്ച കേവലം മൂഢഃ(സ്)
സുപ്ത+പ്രബുദ്ധ ഇവ കർത+വ്യം(ങ്) കരോതി .. 11

തനു-ഭാവിത-മനസ്/കസ്/തേന യോഗ-ഭൂമികാം
ഭാവ-നാമധി-രൂഢഃ .. 12

ഇ+ത്യ+ന്തർ/ലീന-ചി+ത്തഃ(ഖ്) കതിചിത്.സംവത്സരാ/ന+ഭ്യ+സ്യ
സർവ/ഥൈവ കുർവ+ന്നപി ബാ+ഹ്യ-പദാർഥാൻ/ഭാവനാം(ൻ) ത്യജതി
തു+ര്യാ+ത്മാ ഭവതി തതോ ജീവ+ന്മു+ക്ത ഇ+ത്യു+ച്യതേ .. 13

(അനുഷ്ടുപ്)

നാഭി-ന+ന്ദതി സംപ്രാപ്തം(ൻ) നാ+പ്രാപ്ത/മഭി-ശോചതി .
കേവലം(വ്) വിഗതാ-ശങ്കം സംപ്രാപ്ത-മനു-വർതതേ .. 14

ത്വയാപി രാഘവ+ ജ്ഞാതം(ഞ്) ജ്ഞാത+വ്യ-മഖിലാ+ന്തരമ് .
നനു തേ സർവ-കാ+ര്യേ+ഭ്യോ വാസനാ തനുതാം(ങ്) ഗതാ .. 15

ശരീരാ-തീത-വൃ+ത്തിസ്ത്വം/ ശരീര+സ്ഥോ/ഥവാ ഭവ .
മാഗാഃ(ശ്) ശോകം(ഞ്) ച ഹർഷം(ൻ) ത്വം(ൻ)
ത്വമാ+ത്മാ വിഗതാ-മയഃ .. 16

ത്വ+യ്യാ+ത്മനി സിതേ+ സ്വ+ച്ഛേ സർവഗേ സർവ-ദോദിതേ .
കുതോ ദുഃഖ-സുഖേ രാമ കുതോ മരണ-ജന്മനീ .. 17

അബ+ന്ധുരപി കസ്മാ+ത്ത്വം ബ+ന്ധു-ദുഃഖാനി ശോചസി .
അ+ദ്വിതീയേ+ സ്ഥിതേ+ ഹ്യസ്മിൻ/ബാ+ന്ധവാഃ(ഖ്) ക ഇവാത്മനി .. 18

ദൃശ്യതേ കേവലേ ദേഹേ പരമാണു-ചയഃ(ഫ്) പരമ് .
ദേശ-കാലാ+ന്യതാ-പ+ത്തേർ-നാ+ത്മോ-ദേതി ന ലീയതേ .. 19

അവി-നാശോ/ഽപി കസ്മാ+ത്ത്വം(വ്) വിന+ശ്യാ-മീതി ശോചസി .
അമൃ+ത്യുവ-സതൗ/ സ്വ+ച്ഛേ വിനാശഃ(ഖ്) ക ഇവാ+ത്മനി .. 20

ഘടേ കപാ-ലതാം(യ്) യാതേ ഘടാ-കാശോ ന ന+ശ്യതി .
യഥാ തഥാ ശരീരേ/സ്മിൻ-നഷ്ടേ/ഽപി ന വിന+ശ്യതി .. 21

മൃഗ-തൃഷ്ണാ-തരങ്/ഗിണ്യാം(ങ്) ക്ഷീണായാ-മാതപോ യഥാ .
ന ന+ശ്യതി തഥാ ദേഹേ ന+ഷ്ടേ നാ+ത്മാ വിന+ശ്യതി .. 22

വാഞ്ഛൈ/വോദേതി തേ കസ്മാദ്/ഭ്രാന്തി-ര+ന്തർ-നിരർഥികാ .
അ+ദ്വി-തീയോ+ ദ്വിതീയം കിം(യ്) യ+ദ്വസ്/ത്വാ+ത്മാഭി-വാഞ്ഛതു ..23
ശ്ര+വ്യം സ്പൃശ്യം(ൻ) തഥാ ദൃ+ശ്യം ര+സ്യം(ങ്) ഘ്രേയം(ഞ്) ച രാഘവ .
ന കിംചി-ദസ്തി ജഗതി+ വ്യതി-രിക്തം(യ്) യദാ+ത്മനഃ .. 24

സർവ-ശ+ക്താ-വിമാസ്/തസ്മി+ന്നാ+ത്മ+ന്യേവാ-ഖിലാഃ(സ്) സ്ഥിതാഃ .
ശ+ക്തയോ വിതതേ+ വ്യ+ക്തേ ആകാശ ഇവ ശൂ+ന്യതാ .. 25

ചി+ത്താ+ദ്രാഘവ രൂഢേയം(ൻ) ത്രിലോകീ-ലലനോ-ദിതാ .
ത്രിവിധേന+ ക്രമേ-ണേഹ ജന്മനാ ജനിത+ഭ്രമാ .. 26

മനഃ(ഫ്)പ്രശമനേ സി+ദ്ധേ വാസനാ+ക്ഷയ-നാമനി .
കർമ+ക്ഷയാഭി-ധാനൈവ മായേയം പ്രവി-നശ്യതി .. 27

സംസാ/രോ+ഗ്രാര-ഘ+ട്ട്യേസ്മി+ന്നാരൂഢാ/ യ+ന്ത്ര-വാഹിനീ .
ര+ജ്ജുസ്താം(വ്) വാസനാ-മേതാം(ഞ്) ഛി+ന്ധി രാഘവ യ+ത്നതഃ .. 28
അപരി+ജ്ഞായ-മാനൈഷാ മഹാ-മോഹ+പ്രദായിനീ .
പരി+ജ്ഞാതാ+ ത്വന+ന്താ+ഖ്യാ സുഖദാ+ ബ്ര+ഹ്മ-ദായിനീ .. 29

ആഗതാ+ ബ്ര+ഹ്മണോ ഭു+ക്ത്വാ/ സംസാര-മിഹ ലീലയാ .
പുനർ/ബ്രഹ്-മൈവ സംസ്-മൃത്യ+ ബ്രഹ്മ+ണ്യേവ വിലീ-യതേ .. 30

ശിവാ+ദ്രാഘവ നീരൂപാ-ദ+പ്ര-മേയാ+ന്നിരാ-മയാത് .
സർവ-ഭൂതാനി ജാതാനി+ പ്രകാശാ ഇവ തേജസഃ .. 31

രേഖാ-വൃന്ദം(യ്) യഥാ പർണേ വീചി-ജാലം(യ്) യഥാ ജലേ .
കടകാദി യഥാ ഹേമ്നി തഥോഷ്/ണാദി യഥാഗ്നിലേ .. 32

തദേതദ്/ഭാവനാ-രൂപേ തഥേദം- ഭുവന+ത്രയമ് .
തസ്മി+ന്നേവ+ സ്ഥിതം(ഞ്) ജാതം(ൻ) തസ്മാ-ദേവ തദേ-വ ച .. 33

സ ഏവ സർവ-ഭൂതാനാ-മാ+ത്മാ+ ബ്ര+ഹ്മേതി ക+ഥ്യതേ .
തസ്മി+ഞ്ജാതേ ജഗജ്-ജ്ഞാതം/ സ+ ജ്ഞാതാ ഭുവന+ത്രയേ .. 34

ശാ+സ്ത്ര-സം/വ്യവഹാ-രാർഥം(ൻ) ത+സ്യാ+സ്യ വിതതാ-കൃതേഃ .
ചിദ്/ബ്ര+ഹ്മാ+ത്മേതി നാമാനി ക+ല്പിതാനി കൃതാ+ത്മഭിഃ .. 35

വിഷയേ+ന്ദ്രിയ-സം(യ്)യോഗേ ഹർഷാ-മർഷ-വിവർജിതാ .
സൈഷാ ശു+ദ്ധാനു-ഭൂതിർഹി സോഗ്യ-മാ+ത്മാ ചിദ+വ്യയഃ .. 36

ആകാ-ശാതി-തരാ+ച്ഛാ+ച്ഛ/ ഇദം(ൻ) തസ്മിംശ്-ചിദാ+ത്മനി .
സ്വാഭോഗ ഏവ ഹി ജഗത്/പൃഥ+ഗ്വത്/പ്രതിബിമ്-ബതി .. 37

ബു+ദ്ധിസ്/ത+(ദ്-വ്യ)തിരേ-കേണ ലോഭ-മോഹാ-ദയോ ഹി താൻ .
പാ+ത്യസ+ദ്വ്യതിരേകേണ/ തേ ച തസ്മിംസ്/തദേവ തേ. .. 38

അദേഹ+സ്യൈവ തേ രാമ നിർവി-ക+ല്പ-ചിദാ-കൃതേഃ .
ലജ്ജാ-ഭയ-വിഷാ-ദേഭ്യഃ(ഖ്) കുതോ മോഹഃ(സ്) സമു+ത്ഥിതഃ .. 39

അദേഹോ ദേഹജൈ-രേഭിർ/ല+ജ്ജാ/ദിഭിര-സ+ന്മയൈഃ .
കിം മൂർഖ ഇവ ദുർബു+ദ്ധിർ/വിക+ല്പൈ/രഭി-ഭൂയസേ .. 40

അഖ+ണ്ഡ-ചിതി-രൂപ+സ്യ ദേഹേ ഖ+ണ്ഡന-മാഗതേ .
അസ+മ്യഗ്/ദർശിനോ്ഽ+പ്യസ്തി ന നാശഃ(ഖ്) കിമു സ+ന്മതേഃ.. 41

ആപതേ-ദർക-മാർഗേ്ഽപി/ ന നിരു+ദ്ധ-ഗമാ-ഗമമ് .
ചിത്തം(ൻ) നാമ സ വി+ജ്ഞേയഃ(ഫ്) പുരുഷോ ന ശരീരകമ് .. 42

ശരീരേ സ+ത്യ-സതി വാ പുമാ-നേവ ജഗ+ത്ത്രയേ .
ജ്ഞോ്ഽപ്യ+ജ്ഞോ്ഽപി+ സ്ഥിതോ രാമ നഷ്ടേ-ദേഹേ ന ന+ശ്യതി .. 43

യാനീ-മാനി വിചി+ത്രാണി ദുഃഖാനി പരിപ+ശ്യസി .
താനി ദേഹ+സ്യ സർവാണി നാ+ഗ്രാ+ഹ്യസ്യ ചിദാ+ത്മനഃ .. 44

മനോ-മാർഗാ/ദതീ-ത+ത്വാ+/ദ്യാസൗ ശൂ+ന്യമിവ+ സ്ഥിതാ .
ചിത്കഥം(ൻ) നാമ ദുഃഖൈർ/വാ സുര-വേർവാ പരി/ഗൃ+ഹ്യതേ .. 45

സ്വാസ്പ-ദാ+ത്മാന-മേവാസൗ/ വിനഷ്ടാ+ദ്ദേഹ-പഞ്ജരാത് .
അ+ഭ്യസ്താം(വ്) വാസനാം(യ്) യാതഃ(ഷ്) ഷട്പദഃ(ഖ്) ഖമിവാമ്/
ബുജാത്..46

അസ+ച്ചേദാ+ത്മ-ത+ത്ത്വം(ൻ) തദസ്/മിംസ്തേ ദേഹ-പ+ഞ്ജരേ .
നഷ്ടേ കിം(ൻ) നാമ നഷ്ടം സ്യാ/+ദ്രാമ കേനാനു-ശോചസി .. 47

സത്യം/ ഭാവയ തേന+ ത്വം മാ മോഹ-മനു-ഭാവയ .
നിരി+ച്ഛ+സ്യാ+ത്മനോ നേ+ച്ഛാ കാചിദ+പ്യനഘാ-കൃതേഃ .. 48

സാ+ക്ഷിഭൂതേ സമേ+ സ്വച്ഛേ/ നിർവി-ക+ല്പേ ചിദാ+ത്മനി .
നിരി+ച്ഛം പ്രതിബിമ്/ബ+ന്തി ജഗ+ന്തി മുകുരേ യഥാ .. 49

സാ+ക്ഷി-ഭൂതേ സമേ+ സ്വച്ഛേ നിർവി-ക+ല്പേ ചിദാ+ത്മനി .
സ്വയം(ഞ്) ജഗ+ന്തി ദൃ+ശ്യ+ന്തേ/ സ+ന്മണാ-വിവ ര+ശ്മയഃ .. '50

അനി+ച്ഛ-മപി സം/ബ+ന്ധോ യഥാ ദർപണ-ബിമ്ബയോഃ .
തഥൈ/വേഹാ+ത്മജ-ഗതോർ/ഭേദാ-ഭേദൗ/+ വ്യവ+സ്ഥിതൗ .. 51

സൂ+ര്യ-സംനിധി-മാ+ത്രേണ/ യഥോ-ദേതി ജഗത്/ക്രിയാ .
ചിത്-സത്താ-മാ+ത്ര-കേണേദം(ഞ്) ജഗ+ന്നിഷ്/പ+ദ്യതേ തഥാ .. 52

പി+ണ്ഡ+ഗ്രഹോ നിവൃ+ത്തോ്ഽ+സ്യാ ഏവം രാമ ജഗത്.സ്ഥിതേഃ .
ആകാശ-മേഷാ സംപ+ന്നാ/ ഭവതാ-മപി ചേതസി .. 53

സത്താ-മാ+ത്രേണ ദീപസ്യ യഥാ-ലോകഃ(സ്) സ്വഭാവതഃ .
ചി+ത്തത്-ത്വ+സ്യ+ സ്വഭാ-വാത്തു തഥേയം(ഞ്) ജാഗതീ+ സ്ഥിതിഃ .. 54

പൂർവം മനഃ(സ്) സമുദിതം/ പര-മാ+ത്മ-ത+ത്ത്വാത്-
തേനാ-തതം(ഞ്) ജഗദിദം/ സ്വവി+ക+ല്പ-ജാലൈഃ .
ശൂ+ന്യേന ശൂ+ന്യമപി തേന യഥാമ്/ബരേണ നീല+ത്വ-മു+ല്ലസിത-ചാരു-
തരാമി-ധാനമ് .. 55

സംകല്പ-സം+ക്ഷയ-വശാദ്/ഗലിതേ തു ചി+ത്തേ സംസാര-മോഹ-മിഹികാ
ഗലിതാ ഭവ+ന്തി .
സ്വ+ച്ഛം(വ്) വിഭാതി ശരദീവ ഖമാ-ഗതായാം(ഞ്) ചി+ന്മാ+ത്ര-മേക-മജ-
മാ+ദ്യ-മന+ന്ത-മ+ന്തഃ .. 56

കർമാ+ത്മകം/ പ്രഥമ-മേവ മനോ്ഽ+ഭ്യുദേതി
സംക+ല്പതഃ(ഖ്) കമലജ+പ്രകൃതീസ്-തദേത്യ .
നാനാ-ഭിധം(ഞ്) ജഗ-ദിദം/ ഹി/ മുധാ തനോതി വേതാല-ദേഹ-കലനാ-മിവ
മുഗ്ധ-ബാലഃ .. 57

അസ+ന്മയം സദിവ പുരോ വില+ക്ഷ്യതേ
പുനർ/ഭവ+ത്യഥ പരി-ലീയതേ പുനഃ .
സ്വയം/ മന+ശ്ചിതി ചിതസം+സ്ഫുര+ദ്വപുർ-
മഹാർണവേ ജല-വലയാ-വലീ യഥാ .. 58

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠ-മഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ ദേവ-
ദൂതോ+ക്തേ മോക്ഷോ-പായേ-ഷൂത്പത്തി+പ്രകരണേ സ്വരൂപ-
നിരൂപണം(ൻ) നാമ+ ദ്വാവിംശ+ത്യുത്തര-ശതതമഃ(സ്) സർഗഃ .. 122 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
9.10.2023